

Тетяна ЗАВАДСЬКА,
магістрантка 1 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Науковий керівник: **Вікторія КОНСТАНТИНОВА,**
д.і.н., професор (БДПУ)

СЕКСУАЛЬНА ПОЛІТИКА В ІРАНЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ XXI СТ.

Актуальність. На сьогоднішній день тема сексуального контролю в країнах мусульманського світу є досить актуальною, так як жінки не мають доступ до повної сексуальної освіти та знаходяться під жорстким контролем влади, що викликає певні протести жінок відносно існуючих законів та повсякденних практик.

Ступінь дослідження проблеми. Дана проблема вивчається зарубіжними вченими, які проживають в ісламських країнах, зокрема Е. Амані, Ф. Сейфі, А. Халех та ін.

Мета. Метою представленого дослідження є вивчення стану контролю політики відносно сексуальної сфери в житті жінок Ірану.

Методи дослідження. При вивченні даного питання було застосовано наступні методи дослідження: аналізу, синтезу, порівняння, систематизації, узагальнення.

Сутність дослідження. Контроль над жіночим тілом та розумом (сексуальністю) завжди був одним з методів відтворення патріархату у всіх суспільствах. Контроль здійснюється владою послідовно, різними джерелами впливу.

Жінки стали свідками підйому політично-фундаменталістських рухів у всьому світі з 1980-х років та у багатьох мусульманських громадах, де соціальні консерватори та релігійні активісти були зацікавлені у використанні ісламу для контролю сексуальності жінок. Цей контроль приймає різні форми та включає в себе обмеження щодо мобільності та соціалізації жінок, регламентацію стилю одягу, контроль за репродуктивною функцією, реалізацію права на сексуального партнера та шлюб [1].

У деяких мусульманських громадах молоді жінки та дівчата не мають доступ до повної сексуальної освіти та послуг їх сексуального здоров'я. У шлюбі їхнє право на використання протизаплідних засобів ігнорується навіть тоді, коли один з подружжя має СНІД чи інші ЗПСШ. Ця форма контролю за сексуальністю жінок набуває все більш законних форм в мусульманських суспільствах. Суворі закони та створення поліцейських сил реалізуються через встановлення насильницьких етичних практик.

У цих суспільствах були введені антипорнографічні закони, а проституція залишається злочином і вважається ганебною справою. І гомосексуалізм, і транссексуальність залишаються табу, хоча жіночі рухи в мусульманських суспільствах багато в чому прагнули порушити тишу в цих сферах [2].

В Ірані, особливо впродовж останніх трьох десятиліть, релігія стає найважливішим засобом контролю за тілом та розумом жінки. Контроль за тілом і розумом охоплює різні сфери жіночого життя. У приватній сфері сімейні закони, які гарантуються патріархальними сімейними традиціями,

встановлюють постійний контроль чоловіків над тілом і розумом жінки. Вбивство честі, найбільш сувора форма контролю над сексуальністю жінок, не тільки не легітимізує винних, а в черговий раз підтверджує право чоловіків на владу над тілом, розумом та поведінкою жінок. Така політика з кожним днем все посилюється. В Ірані все частіше фіксуються випадки виливання кислоти на обличчя жінок [1].

Урядова політика Ірану теж спрямована на встановлення контролю над тілом, розумом та поведінкою жінок. Гендерна сегрегація в державних інститутах, зокрема в університетах посилює тенденцію щодо скорочення представництва жінок. Уряд реалізуючи обмежувальну політику по відношенню до жінок на ринку праці, активно підтримує патріархальні ідеї щодо їх ролі у житті суспільства та чоловіка. За таких умов домашнє господарство, шлюб та материнство просуваються як найбільш важливі й навіть єдині життєві доктрини для жінки [1].

За таких умов, жінки у всіх суспільствах завжди чинили опір джерелам влади, які прагнули контролювати тіло та розум. Жінки боролися не тільки, щоб змінити особисте життя, але також намагалися різними засобами протистояти різним формам соціального контролю, тим самим змінюючи існуючі закони, політику та практику.

Основні висновки. Отже, аналізуючи стан впливу політики Ірану щодо контролю за сексуальністю жінки, можна зазначити, що влада досить активно контролює сексуальне життя жінок, не дозволяючи їм використовувати протизаплідні засоби, навіть коли один з подружжя має СНІД. Закони дозволяють вбивати жінку, яка «зганьбила» честь сім'ї. Контролюється гендерна сегрегація жінок та активно нав'язується «місце» жінки в житті суспільства. Таку позицію можна зв'язати з усталеним німецькомовним висловом кайзера Вільгельма II: «Kinder, Küche, Kirche». Але на відміну від цього, жінки завжди чинили опір джерелам влади, щоб змінити особисте життя, закони та політику влади.

ЛІТЕРАТУРА

1. *مسلمان جوامع در قوانین و زنان شبکه دری-فارسی فصلنامه نخستین برای مقاله فراخوان: ولوم*. / Women living under Muslim laws. Дата оновлення: 13.01.2012. URL : <https://farsidari-wluml.org/?p=1133> (дата звернення 28.02.2020).

2. *زنان جنسی سازی ناقص عمل درک برای فشرده راهنمایی*. / Women living under Muslim laws. Дата оновлення: 14.02.2014. URL : <https://farsidari-wluml.org/?p=2317> (дата звернення 28.02.2020).